

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	339
Land:	Libanon
Kilde:	Migrationsverket.
Titel:	Maktbalans och säkerhet i palestinska läger i Libanon
Udgivet:	8. december 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	29. juni 2009

MAKTBALANS OCH SÄKERHET I
PALESTINSKA LÄGER I LIBANON

Om detta dokument

Rapporten är en produkt från Migrationsverkets landinformationsenhet men redovisar inte nödvändigtvis verkets officiella inställning i alla delar. Den syftar inte till att närmare belysa de komplexa socioekonomiska och humanitära förhållandena i palestinska läger utan främst säkerhetsaspekter. Den innehåller ingen närmare information om icke-statliga väpnade alawitiska, drusiska, kristna, sunnitiska eller shiitiska element/organisationer med sina huvudsakliga verksamheter utanför de palestinska lägren i Libanon. Vidare bygger den i stor utsträckning på uppgifter inhämtade i samband med ett kortare besök i Beirut (inklusive de palestinska lägren Bourj el-Barajneh och Mar Elias) 11-14 november 2008, varför den inte gör anspråk på att vara uttömmande och måste vägas mot annan befintlig information på aktuellt tema.

Innehåll

Palestinska flyktingar i Libanon.....	3
Inledning	3
Bakgrund	4
Kontroll, maktbalans och säkerhet	6
Tillbakablick	6
Sentida och aktuell maktbalans och säkerhet	8
Något om rättsskipning, hotbilder och skydd	12
Mer om kristna palestinier i Libanon	14
Summerande kommentarer och slutsatser.....	15
Några slutsatser	16
Källor och referenser.....	17
Möten, Beirut 11-14 november 2008	17
Publicerat material	17
BILAGA: Organisationer med känd eller ev. närvaro i palestinska läger i Libanon	19
PLO:s medlemsorganisationer	19
Palestinska organisationer utanför PLO-kretsen.....	22
Lokala islamist- och extremistgrupper	24

Palestinska flyktingar i Libanon

Inledning

Enligt United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA) Beirut Field Office är situationen för palestinska flyktingar i Libanon generellt sämre än någon annanstans i UNRWA:s mandatområde, pga. kombinationen av dålig infrastruktur i lägren, värre överbefolkning, mer utbredd fattigdom, högre arbetslöshet och sämre säkerhet.¹ Vidare kan sägas att de palestinska flyktingarnas ”permanent temporära” status i Libanon destabiliserar landet. Bl.a. FN:s generalsekreterare Ban Ki-Moon har vid en rad tillfällen under 2008, senast i november, pekat på vikten av att FN:s säkerhetsrådsresolution 1559 (2004) och 1701 (2006), jämte andra resolutioner som manar till avväpning av alla icke-statliga väpnade grupper i landet, implementeras i och med att vapen i och utanför de palestinska lägren som inte är i händerna på libanesiska säkerhetsstyrkor² fortfarande utgör ett allvarligt hot mot Libanons säkerhet och suveränitet.³

I brist på framtidstro på en förbättrad situation i Libanon och grusade förhoppningar om en slutstatuslösning på ”Palestinafrågan”, som inkluderar ”rätten till återvändande” för ett större antal människor till Israel eller de palestinska områdena, är det många palestinier som försöker lämna Libanon, ofta för Europa. Ovan nämnda förhållanden, inte minst, situationen som råder för palestinier på den libanesiska arbetsmarknaden är tydliga ”pushfaktorer” i sammanhanget. Interna uppgörelser mellan rivaliserande frustrerade grupper i de palestinska flyktinglägren leder inte sällan också till sammandrabbningar med risk för spill till andra områden.

Efter det s.k. 34-dagarskriget mellan Hizbollah och Israel sommaren 2006 blev tidigare diskuterade statliga åtgärder för att förbättra palestiniernas situation i Libanon, främst på områdena infrastruktur och boendemiljö, av lägre prioritet till förmån för de 800 000 ”nyproducerade” libanesiska internflyktingarna och

¹ UNRWA Beirut Field Office, 081112 [De senaste årens situationen i Gazaremsan bör rimligen konkurrerar väl, och är sannolikt f.n. mer desperat pga. isoleringspolitiken]. Utöver Libanon innefattar mandatområdet Gazaremsan/Västbanken, Jordanien och Syrien. Se vidare t.ex. UNRWA, ”Refugees”, [Hhttp://www.un.org/unrwa/english.html](http://www.un.org/unrwa/english.html) och/eller PASSIA:s karta över UNRWA:s Area of Operations: [Hhttp://www.passia.org/palestine_facts/MAPS/Refugees-UNWRA-2001.html](http://www.passia.org/palestine_facts/MAPS/Refugees-UNWRA-2001.html).

² De libanesiska säkerhetsstyrkornas centrala delar är den libanesiska armén (LAF), sorterande under försvarsdepartementet och bl.a. huvudansvarig för säkerhetsfrågor rörande palestinska läger (UNRWA Beirut Field Office, 081112), Internal Security Forces (ISF inkluderande, ”Darak”=polis) (HDC, 081112, ICG, 081114) och Sûreté Générale (SG), sorterande under inrikesministeriet, samt State Security Apparatus, som rapporterar direkt till regeringen/premiärministern och SG i frågor rörande rikets säkerhet (se vidare t.ex. Home Office, U.K. Border Agency, 060701).

³ J.fr. UN Security Council (UNSC), 081118, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701* (2006) [S/2008/715], [Hhttp://www.ecoi.net/file_upload/470_1227709658_n0860833.pdf](http://www.ecoi.net/file_upload/470_1227709658_n0860833.pdf), avsnitt D., ”Disarming armed groups”. FN:s säkerhetsråds resolutioner 1559 (2004), 1614 och 1701 (2006) stipulerar att de libanesiska myndigheterna skall ta effektiv kontroll över hela det libanesiska territoriet. Deras implementering återstår att genomföra pga. både politiska och militära tillkortakommanden på det området från libanesiska myndigheter gentemot både Hizbollah och palestinska fraktioner från 1987 till dags dato.

infrastrukturella skador i södra Libanon och Beirut förorter mm. Efter det veritabla kriget mellan den före 2006 i princip okända extremistgruppen Fatah al-Islam och den libanesiska armén (LAF) i Tripoli och det närliggande palestinska flyktinglägret Nahr el-Bared sommaren 2007⁴, och de många väpnade incidenter och terrorattentat som inträffat efter det samt fortsatt efter Dohaöverenskommelsen⁵ i maj, har visserligen hårda nedslag och kränkningar skett mot palestinier. Samtidigt har dock frågan om palestiniernas förhållanden i någon mån återigen kommit upp på agendan – av säkerhetsskäl.

Libanesiska och palestinska ledare samarbetar nu tätare för att undvika ännu ett Nahr el-Bared-scenario i något av de andra palestinska lägren. Beddawi i Tripoliområdet och, i synnerhet, Ein el-Hilweh i Saida ser i sammanhanget ut att förtjäna störst uppmärksamhet f.n.⁶ Beddawi mycket pga. spill av problem från Nahr el-Bared, Ein el-Hilweh delvis på samma grund, men även då där redan sedan tidigare funnits en grogrund för mer eller mindre extremistiska salafistiska⁷/jihadistiska och i någon mån al-Qaïdainspirerade element som utmanar såväl det palestinska etablissemangen som libanesiska säkerhetsstyrkor. Unisont framställs Ein el-Hilweh som det palestinska läger där de flesta och kanske mest extremistiska sunnitiska grupperingarna har fotfäste. Enligt bl.a. jordanska underrättelserapporter återgivna i libanesiska medier sommaren/hösten 2008 är representanter för al-Qaïda i Tvåflodslandet (Irak) nu dessutom på plats för att etablera ett mer påtagligt samarbete med vissa av dessa grupper.⁸ Bedömningarna om allvaret i dessa hotbilder går emellertid isär. Genomgången nedan är tänkt att belysa något av detta problem, med tonvikt på vad som sker inom det palestinska samfundet i Libanon.

Bakgrund

Al-Naqba, den "stora katastrofen" i arabisk/palestinsk terminologi, står för den massflykt av palestinier som ägde rum i samband med staten Israels upprättande år 1948 och påföljande krig med de arabiska grannländerna. Efter eldupphör år 1949 beräknas drygt 900 000 palestinier ha lämnat det som sedermera kom att bli den

⁴ Kriget mellan Fatah al-Islam och LAF i och kring Nahr el-Bared 20 maj till 2 september 2007 krävde totalt 498 människoliv, varav 287 stridande för Fatah al-Islam, 169 libanesiska soldater och 42 civila, samt producerade 30-40 000 internflyktingar (IDP) till strax norr om belägna Beddawi, andra delar av Tripoliområdet och palestinska läger längre söderut i landet. Striderna beskrivs som de värsta inbördesstriderna sedan det stora libanesiska inbördeskriget 1975-90. Våren 2008 var fortfarande 27 000 personer/5467 familjer IDP. Ett nytt Nahr el-Bared är under konstruktion. Ett antal familjer har nu börjat flytta in (IDMC, 080723, och UNRWA Beirut Field Office, 081112).

⁵ Dohaavtalet som avslutade de generella oroligheterna i landet i maj 2008 kan läsas i sin helhet bl.a. i International Crisis Group (ICG), 080715, *La nouvelle equation libanaise: le rôle central de Chrétiens*, Rapport Moyen-Orient N° 78 – 15 juillet 2008 (Lifos 19065).

⁶ Säkerhetsincidenter förekommer dock även i andra palestinska flyktingläger, t.ex. nu den 8 december när sammandrabbningar mellan al-Fatah och Hamas utbröt i det lilla lägret Miyeh Miyeh, strax sydost om Saida (se t.ex. Agence France Presse/AFP, 081208, "One dead as rival Palestinians battle in Lebanon camp", pressmeddelande tillgängligt via Lifos AFP-nyheter alt. [Hwww.afp.com](http://www.afp.com)).

⁷ Begreppet salafism kommer från arabiskans *al-Salaf al-Salih*, vilket betyder ärevärdiga anfäder och syftar till tillbakagång till en mer strikt och "renlärig" Islam. Många i realiteten olika grenar av mer eller mindre fundamentalistisk sunniislam brukar lite lättvindigt definieras som salafistiska. Långt ifrån alla dessa är militanta.

⁸ (Bl.a. The Daily Star Lebanon och L'Orient Le Jour) Se vidare nedan och i bilaga.

internationellt erkända staten Israel.⁹ I sammanhanget var det cirka 110 000 flyktingar som kom till Libanon, de flesta från Jaffa, Haifa, Akka och Gallileen i västra och norra Israel. Mot bakgrund av det uppenbara humanitära hjälpbehovet som uppstått i de länder flyktingarna anlant etablerades UNRWA i december 1949 genom FN:s generalförsamlings resolution 302 (IV) – ett huvudsakligen humanitärt mandat innebärande att förse flyktingarna med husrum, kläder, basal hälsovård och utbildning. I avsaknad av en slutlösning på ”Palestinafrågan” ger UNRWA fortfarande mer eller mindre permanent service till palestinska flyktingar i mandat-/operationsområdet.¹⁰

Akut upprättade tältläger i Libanon år 1948-50 blev sedermera till 17 mer eller mindre permanenta läger administrerade av UNRWA i samarbete med palestinska organisationer/partier. Fem av lägren, Nabatieh-lägret i södra Libanon, Dikwaneh, Jisr el-Basha och Tel al-Za’atar i Beirutområdet samt Gouraud i Baalbek evakuerades och/eller förstördes under inbördeskriget, varför ett stort antal familjer ursprungligen registrerade där blivit internflyktingar i andra läger. Vidare gick Sabra-Shatila nästan förlorat under åren 1982-88, i samband med den beryktade Shatilamassakern och de s.k. lägerkrigen mm.¹¹ I samband med kriget mellan LAF och extremistgruppen Fatah al-Islam sommaren 2007 raserades större delen av det näst största lägret Nahr el-Bared. Ett nytt Nahr el-Bared är under långsam (re-)konstruktion, men närliggande Beddawi och andra delar av Tripoliområdet är fortfarande överbefolkade av internflyktingar. Många har också flyttat till läger längre söderut i landet, bl.a. Bourj el-Barajneh i Beirut och Ein el-Hilweh i Saida.¹²

I landet finns officiellt totalt cirka 400 000 palestinska flyktingar registrerade hos UNRWA¹³ i 12 officiella läger i Beirut-, Bekaa-, Saida-, Tripoli- och Tyrområdena.¹⁴ Denna kategori är även registrerade hos det libanesiska inrikesministeriet. En hel del palestinier bor också i inofficiella läger och bostadsområden mer eller mindre integrerade med andra libanesiska byar och

⁹ Enligt officiell statistik från UNRWA var det totala antalet registrerade flyktingar i mandatområdet 914 000 år 1950 och har efter befolkningstillväxt ökat till cirka 4,6 miljoner idag (UNRWA Beirut Field Office, 081112).

¹⁰ UNRWA Beirut Field Office, 081112, och UNRWA, “Refugees”, [Hhttp://www.un.org/unrwa/english.html](http://www.un.org/unrwa/english.html)H.

¹¹ Ibid. och Minority Rights Group International (MRGI), World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, [Hwww.minorityrights.org](http://www.minorityrights.org)H, “Lebanon overview”. För en initierad och mer detaljerad politisk analys över detta tema och inbördeskriget i stort, rekommenderas Robert Fisks *Pity the Nation: Lebanon at War* (tredje uppl., Oxford University Press 2001).

¹² UNRWA Beirut Field Office, 081112. Se vidare IDMC, 080723.

¹³ Enligt officiell UNRWA-statistik finns 409 714 palestinier som möter UNRWA:s definition av ”Palestinaflykting” registrerade i Libanon; dvs. personer som under åren 1946-48 var bosatta i det tidigare brittiska mandatområdet Palestina och som lämnade bostäder och försörjning i samband med det arabisk-israeliska kriget 1948-49 (j.fr. UNRWA, “Refugees”, [Hhttp://www.un.org/unrwa/english.html](http://www.un.org/unrwa/english.html)H). Uppgifterna om hur många palestinier som faktiskt finns kvar i landet idag varierar dock mellan 250 000 och drygt 400 000 i olika källor. Det är svårbedömt vad som ligger närmast sanningen med hänsyn till exodus parallellt med befolkningstillväxt mm, siffrorna bör dock sannolikt skrivas nedåt (j.fr t.ex. FAFO/IDMC, 080723, s. 68, Home Office, U.K. Border Agency, 060701, och/eller MRGI).

¹⁴ Beddawi (norr om Tripoli), Bourj el-Shemali (sydost om Tyr), Bourj el-Barajneh (Beiruts södra förorter), Dbayeh (bergen nordost om Beirut), El-Buss (öster om Tyr), Ein el-Hilweh (öster om Saida), Mar Elias (Beirut), Miyeh-Miyeh (sydost om Saida), Nahr el-Bared (norr om Tripoli), Rashidiyeh (söder om Tyr), Shatila (Beirut) och Wavel (söder om Baalbek, Bekaadalen).

kvarter. Vidare finns palestinier som inte möter UNRWA:s definition av "Palestinaflykting": S.k. *displaced persons* efter 1967 och –73 års arabisk-israeliska konflikter, vilka normalt är registrerade hos, och får identitetshandlingar utfärdade av, libanesiska Sûreté Générale (SG)¹⁵, samt s.k. *non-ID-holders*, som bl.a. utgörs av personer som kom till Libanon i samband med att PLO drevs ut ur Jordanien 1970-71. Ett fåtal har även kommit till landet under 1980-talet och senare. Övervägande delen av kategorin *non-ID-holders* var sannolikt ursprungligen registrerade i Jordanien eller annat land i närområdet, men har under åren i Libanon vanligen hittills inte erbjudits möjlighet till officiell registrering hos vare sig UNRWA eller libanesiska myndigheter. Enligt uppgift från UNRWA Beirut Field Office är det nu aktuellt med en engångsinsats från libanesiska myndigheter för att även större delen i den gruppen skall få identitetshandlingar utfärdade av SG. Utöver dessa kategorier finns även palestinier som tidigt blev libanesiska medborgare (många av dem kristna)¹⁶, och som därmed också kan anses vara assimilerade i landet, samt ett antal palestinier (de flesta shiiter) från sju gränsbyar i södra Libanon, idag på israeliskt alternativt omstritt territorium, vars status länge var "under utredning" hos SG, men som i de flesta fall blev libanesiska medborgare under 1990-talet. I praktiken har alla palestinier som inte blivit libanesiska medborgare idag fullt tillträde till UNRWA:s service¹⁷ i Libanon.

Kontroll, maktbalans och säkerhet

Tillbakablick

Under större delen av 1960-talet hölls de palestinska flyktinglägren under tämligen sträng bevakning av libanesisk säkerhetstjänst. I slutet av 1960-talet, när den palestinska nationalismen och befrielseörelserna växte sig som starkast och PLO-grupperna på allvar började äntra Libanon från Jordanien, tappade de libanesiska myndigheterna kontrollen över lägren. 1969-70¹⁸, överläts också kontrollen i lägren från libanesiska myndigheter till palestinerna/PLO, formellt i och med ett avtal som slöts mellan parterna i Kairo 1970.¹⁹ De libanesiska säkerhetsstyrkorna går än idag med mycket få undantag (läs *Nahr el-Bared* sommaren 2007) aldrig in i lägren även om emellanåt skottväxling mellan LAF och väpnade rörelser i lägren förekommer i dess utkanter och utlämning av misstänkta terrorister och andra

¹⁵ För närmare detaljer i denna del, se SG : [Hwww.general-security.gov.lb/English/SiteUtils/HomePageH](http://www.general-security.gov.lb/English/SiteUtils/HomePageH), med vidare länkar.

¹⁶ Det vid tidpunkten politiskt dominerande maronitiska samfundet (och vissa muslimska kretsar) var/är oroliga för att en massnaturalisering av alla palestinier (flertalet sunniter) skulle skaka den "känsliga etniska och religiösa balansen" och därmed hota landets stabilitet (Home Office, U.K. Border Agency, 060701 och MRGI).

¹⁷ Vilket huvudsakligen innebär mat, bostäder, utbildning t.o.m. gymnasienivå (i vissa fall också bistånd för högskole- och universitetsutbildningar) och, idag, tämligen omfattande och avancerad sjukvård, inkl., i svårare fall, möjlighet att remitteras till högkvalitativ medicinsk vård utanför lägren (UNRWA Beirut Field Office och Bourj el-Barajneh Camp, 081112).

¹⁸ År 1969 ställer al-Fatah, PFLP, DFLP m.fl., med al-Fatah/Arafat i spetsen, Arabförbundet åt sidan och tar själva kontrollen över PLO:s exekutivkommittéer mot bakgrund av Arabförbundets misslyckanden bl.a. i samband med Junikriget mot Israel år 1967. I september 1970 ("Svarta september") attackeras PLO-grupperna i Jordanien av jordanska armén och drivs sedermera ut ur landet.

¹⁹ Home Office, U.K. Border Agency, 060701, MRGI, "Lebanon overview" samt Wikipedia, The Free Encyclopedia, red. 081208, "Palestine Liberation Organization", [Hhttp://en.wikipedia.org/wiki/PLOH](http://en.wikipedia.org/wiki/PLOH).

grova brottslingar sker.²⁰ I och med att även PLO-ledningen tvingades flytta sina baser från Amman till Beirut och Damaskus 1970, tog palestinierna också i praktiken kontroll över betydande delar av södra Libanon jämte delar av Beirut och Saida. Kampen mot Israel, som dessförinnan främst utgått från Jordanien, leddes det närmaste decenniet därefter från Libanon.²¹

I mitten av 1970-talet accentuerades PLO-ledningen/al-Fatahs friktioner med andra tongivande grupper inom PLO mycket pga. meningsskiljaktigheter rörande inställningen till befrielsekamp kombinerad med diplomati visavi Israel. Från 1974 tillkom också ärkefienden Abu Nidal (se vidare bilaga) som skulle bekämpa al-Fatah med alla medel, samtidigt som militanta PFLP-GC bröt sig ur PLO och riktade vapnen mot Arafat. I inbördeskrigets inledningsskede allierade sig al-Fatah med det libanesiska kommunistiska *Lebanese National Movement* (LNM). Parallellt blev det syriska avståndstagandet från al-Fatah tydligare i syfte att bibehålla ett bredare inflytande i landet. Följden blev att en ohelig allians med inslag av den syriska armén, de Syrienstödda palestinska organisationerna PFLP-GC och al-Saiqa samt kristna högnationalistiska styrkor (främst den presidentlojala falangiströrelsen/Kata'eb) gick i strid mot PLO/al-Fatah och LNM. Efter en rad skärmytslingar 1976 belägrade en allians av kristna miliser, med stöd av den libanesiska armén, det palestinska lägret Tel al-Za'atar i östra Beirut, varefter PLO och LNM i sin tur attackerade Falangistfästet Damour, med ett stort antal dödsoffer som följd. Efter ett halvårs belägring föll Tel al-Za'atar och tusentals palestinier dödades och drevs bort. Åren därefter ökade PLO/al-Fatah intensiteten i sina attacker mot Israel. Mot den bakgrunden gick Israel in i södra Libanon 1978, med resultatet att PLO/al-Fatah drog sig norr om Litanifloden mot Beirutområdet. Efter det israeliska tillbakadragandet återtog al-Fatah snart de gränsöverskridande attackerna mot norra Israel, vilket sedermera ledde till en ny israelisk invasion 1982, denna gång ända upp till Beirut, med syfte att slå ut PLO-grupperna i Libanon en gång för alla. För att avsluta belägringen av Beirut medlade USA, med stöd av ett antal europeiska länder, fram ett avtal med Israel om säker passage för PLO-/al-Fatahledningen, med Arafat i spetsen, till Tunis där de blev kvar t.o.m. Osloavtalen år 1993 ff. En hel del al-Fatahofficerare och -soldater blev kvar i Libanon medan många också lämnade landet för andra länder som Algeriet, Irak och Jemen. Kvarvarande palestinier blev under en tid villebråd för högnationalistiska libanesiska miliser. Den beryktade Shatilamassakern utfördes redan 1982 av Lebanese Forces (med Israels goda minne). Andra libanesiska miliser, främst shiitiska Amal, men även konkurrerande palestinska fraktioner genomförde också brutala belägringar av de al-Fatahdominerade palestinska lägren 1984-88 (med Syriens goda minne). Efter Ta'ifavtalet (1989), som markerar början till slutet av det libanesiska inbördeskriget (1975-90), Gulfkriget (1991) och Declaration of Principles/Osloavtalen (DOP, 1993-) tappade PLO/al-Fatah alltmer

²⁰ T.ex. nu i början av november 2008 när misstänkta terrorister ur "Jawharcellen" (ev. Fatah al-Islam) utlämnades av PFLP och al-Saiqa från Beddawi till LAF vid lägreets infart (UNRWA Beirut Field Office, 081112. Om samarbete med LAF, se även t.ex. AFP, 081107, och The Daily Star Lebanon, 081114).

²¹ Se vidare Home Office, U.K. Border Agency, 060701, MRGI, "Lebanon overview" samt Wikipedia, red. 081208. Redan 1987 lyfte de libanesiska myndigheterna Kairoavtalet, vilket bl.a. innebar att palestinierna inte längre kunde utföra militära operationer från libanesiskt territorium eller ens bära vapen. I praktiken gjordes dock inga ansträngningar att avvärja dem.

politiskt och finansiellt stöd i stora delar av Mellanöstern, vilket också innebar en generell försvagning av al-Fatahs och andra palestiniernas ställning i Libanon.²²

Sentida och aktuell maktbalans och säkerhet

De palestinska lägren, som alltså under 1960-talet varit rekryteringsbas för de dominerande palestinska gerillarörelserna inom PLO, dvs. i huvudsak al-Fatah, PFLP och DFLP, kom efter det syriska intåget strax efter det libanesiska inbördeskrigets början (1976) och under början av 1980-talet med tiden att präglas alltmer av avknoppade rörelser uppbackade och ledda/infiltrerade av syrisk säkerhetstjänst (och som hållit fast vid motståndet till förhandlingar med staten Israel), bl.a. PFLP-GC, Fatah al-Intifada och al-Saiqa (se vidare bilaga) för att sedermera i modern tid påverkas av växande inflytande av diverse islamistiska rörelser, också dem i varierande grad inom den syriska och/eller andra icke-palestinska intressesfärer.²³

Efter tillbakadragandet av syriska trupper och stora delar av den syriska säkerhetsapparaten ur Libanon våren 2005 har maktbalansen i lägren rubbats igen. Situationen är för närvarande tämligen svåröverskådlig, bl.a. pga. skiftande allianser och splittringar inom de olika grupperingarna och viss men begränsad tillökning/tillströmning av mer eller mindre extremistiska sunnitiska element som inte nödvändigtvis låter sig styras av vare sig syrisk eller saudisk säkerhetstjänst.²⁴ Al-Fatah konkurrerar fortfarande generellt i hög grad politiskt med ovan nämnda Syrienorienterade organisationer, Hamas och Islamiska Jihad m.fl., men lokalt militärt egentligen mer med de små sunnitiska extremistorganisationerna. Enligt International Crisis Group kan nu grovt sett sägas att det råder jämvikt om det politiska inflytandet i lägren mellan al-Fatah och Hamas men att Hamas knappast har någon tyngre milis eller liknande att tala om i Libanon, medan al-Fatah sedan 2005 och framåt på ett sätt som påminner om en del av sin tidigare förlorade paramilitära makt genom ökad tillförsel av resurser på det området, med libanesiska myndigheters goda minne.²⁵

Inom själva al-Fatah i Libanon pågår dock f.n. en relativt komplicerad dragkamp på flera nivåer: På den nationella nivån råder friktioner mellan å ena sidan Sultan Abu al-Eynen, Rashidiyeh, som fortfarande anser sig vara al-Fatahs och PLO:s första namn i landet och dessutom förefaller ha ett starkt stöd åtminstone i de al-Fatahdominerade lägren i södra delarna av Libanon, och å andra sidan Abbas Zaki, den palestinske presidenten Mahmoud Abbas officiellt utsände "ambassadör" i Beirut sedan maj 2006.²⁶ På lokal nivå, i Ein el-Hilweh, Saida, kontrollerar exempelvis en av al-Fatahs "småpåvar" under namnet "Lino" en stark egen al-

²² UNRWA Beirut Field Office, 081112, UNRWA, "Refugees", [Hhttp://www.un.org/unrwa/english.html](http://www.un.org/unrwa/english.html), MRGI och Wikipedia, red. 081208.

²³ Ibid., ICG, 081114, och palestinska "ambassaden"/generaldelegationen i Beirut, 081112. J.fr. även Fisk, 2001, och Home Office, U.K. Border Agency, 060701, av vilken också bl.a. framgår att de mest radikala islamistgrupperna är tämligen anti-syriska.

²⁴ ICG, 081114, och UNRWA Beirut Field Office, 081112.

²⁵ ICG, 081114.

²⁶ UNRWA Beirut Field Office, 081112, palestinska "ambassaden"/generaldelegationen i Beirut, 081112, och UD, Sveriges ambassad i Damaskus, 081112. Enligt uppgift från den libanesiske informationsministern Tarek Mitri beslutade den libanesiska regeringen först den 27 november 2008 att etablera officiella diplomatiska relationer med "staten Palestina", och att en officiell ambassad öppnas i Beirut som ett första steg. Inga exakta tidsangivelser lämnades i sammanhanget (AFP, 081128), och någon palestinsk stat existerar som bekant ännu inte.

Fatahstyrka/-milis som inte alltid följer order från den högst rankade av al-Fatahs officerare med ansvar för säkerhet i palestinska läger, Mounir Maqdah. Enligt International Crisis Group tillkommer fler komplicerande dimensioner. En av dem är att en och samma individ på en och samma gång kan vara medlem i al-Fatah och aktiv i en islamistisk eller annan organisation, beroende på vad som står på agendan för stunden. När ovan nämnde "Lino" på eget bevåg nyligen beslutade om utlämning av en medlem av extremistgruppen Jund al-Sham till libanesiska myndigheter skedde detta utan samförstånd med övriga al-Fatah (Mounir Maqdah). Detta skapade inte bara fortsatt ont blod mellan "Linogruppen" och Jund al-Sham, mellan vilka relationerna är mest problematiska f.n., utan även med övriga aktörer inom lägrets säkerhetskommitté.²⁷ PLO-representationen i Beirut framhåller emellertid att man inte skall dra alltför stora växlar på motsättningarna inom al-Fatah, som egentligen inte har större allvar och tyngd än att det finns en del hetsporriga individer som på kort sikt har lite svårt att anpassa sig till organisationsförändringar men som på längre sikt kommer att rätta in sig i leden.²⁸

Enligt UNRWA och Human Development Centre (HDC) kan sägas att al-Fatah/Sultan Abu al-Eynen klart dominerar såväl politiskt som militärt i de palestinska läger som ligger i Tyrs närhet längst söderut i landet, främst i Rashidiyeh, men även i Bourj el-Shemali och el-Buss. Sannolikt kan detsamma sägas, åtminstone politiskt, om Miyeh Miyeh i Saidaområdet även om Hamas där ser ut att vara en tämligen stark utmanare. Situationen i grannlägret Ein el-Hilweh öster om Saida är dock en historia för sig, med omvitnat svåröverskådlig maktbalans och säkerhetssituation, och där al-Fatah, trots nyliga maktdemonstrationer²⁹ och tendens till att utåt vara tongivande, politiskt f.n. sannolikt skall betraktas som en bland andra organisationer i lägret. Det är svårbedömt vem som egentligen bestämmer, även om det f.n. förefaller finnas en ganska bred enighet om att gemensamt bekämpa element som allvarligt rubbar säkerheten i lägret och därmed drar på sig alltför mycket av LAF:s uppmärksamhet.³⁰

Ein el-Hilweh var kanske al-Fatahs starkaste fäste under stora delar av 1980-talet. Där finns enligt UNRWA:s färskas uppskattningar knappt 50 000 palestinska flyktingar jämte knappt 20 000 *displaced persons*, andra palestinier samt mindre bemedlade libaneser och utländska grupper. Det är det i särklass största och f.n. mest politiserade och "militariserade" lägret i landet. För en utomstående är det f.n. inte möjligt att besöka lägret utan förhandssamordning och tillstånd från libanesiska säkerhetsstyrkor. Till skillnad från andra palestinska läger i landet är Ein el-Hilweh idag i praktiken indelat i olika sektorer som kontrolleras av olika rörelser. De humanitära förhållandena är dåliga och trångboddheten har inte blivit bättre efter att lägret tagit emot en del internflyktingar från Nahr el-Bared efter kriget sommaren 2007. Lägret utgör sedan länge rekryteringsbas för diverse

²⁷ ICG, 081114.

²⁸ Palestinska "ambassaden"/generaldelegationen i Beirut, 081112.

²⁹ Se t.ex. AFP, 081109, "Lebanon: Fatah stages show of force in Lebanon refugee camp", pressmeddelande av vilket framgår att man inför högtidlighållandet av Arafats dödsdag marscherade genom Ein el-Hilweh med 400 beväpnade al-Fatahmän och ett par mobila luftvärnsrobotar/granatkastare. I sammanhanget stängdes UNRWA-skolorna för att få ut barn- och ungdomar på gatorna. Detta utan samordning med UNRWA.

³⁰ UNRWA Beirut Field Office, 081112, HDC, 081112, ICG, 081114, och palestinska "ambassaden"/generaldelegationen i Beirut, 081112. Human Development Center (HDC) är en libanesisk MR-NGO i Mar Elias flyktingläger, Beirut, med representanter/kontaktyta på plats även i el-Buss, Ein el-Hilweh, Nahr el-Bared och Rashidiyeh.

extremistgrupper som konkurrerar med etablerade PLO-organisationer och Hamas. Redan 1990 tvingades al-Fatah strida för att slå ned Abu Nidals försök att ta över kontrollen över lägret. För att motverka andra extremistiska rörelers expansion under 1990-talet medgav Syrien viss överföring av resurser från den palestinska myndigheten till al-Fatah i Ein el-Hilweh i slutet av 1990-talet, varefter det syriska stödet visserligen sedermera tenderat att väga över åt Usbat el-Ansar m.fl. islamiströrelser i lägret. Det råder dock delade meningar om hur stort reellt inflytande de mer extremistiska rörelserna faktiskt har i lägret. Vissa libanesiska och internationella mediareporter gör gällande att den islamistiska extremismen är på frammars, medan exempelvis den libanesiske arméchefen general Kahwaji och företrädare för etablerade palestinska organisationer repeterar att de med gemensamma insatser skall utrota de *små* celler av extremister/"terrorister" som finns kvar i Ein el-Hilweh, vilket man varit relativt framgångsrika med att göra i Nahr el-Bared och senast i Beddawi norr om Tripoli. Även UNRWA och ICG m.fl. ansluter sig i princip till den bedömningen:

Enligt UNRWA, PLO och ICG samarbetar de centrala PLO-grupperna al-Fatah, PFLP och DFLP som regel relativt väl i alla läger med paraplyorganisationen *Islamic Movements Alliance*, i vilken både Hamas, Islamiska Jihad och Usbat al-Ansar ingår. I stora drag är problemen i Ein el-Hilweh centrerade till ovan nämnda friktioner inom al-Fatah jämte en mer eller mindre öppen konflikt mellan individer inom al-Fatah och individer inom Jund al-Sham (liknande tidigare friktioner några år tillbaka mellan al-Fatah och den lilla gruppen Usbat al-Nour). Jund al-Sham bedöms dock vara av marginell politisk betydelse och består rent "militärt" egentligen av ett lättträknat antal individer med ett lättträknat antal handeldvapen och granatkastare.³¹ Enligt uppgift från UNRWA Beirut Field Office har de extremistiska elementen generellt inget större inflytande, inga djupare rötter eller ens någon bredare sympati bland palestinier i Libanon. De flesta palestinier vill egentligen snarare leva den libanesiska livsstilen (– inte minst de unga flickorna från t.ex. Shatila, vilka man ofta stöter på som trendiga butiksbiträden i de närliggande Verdun- och Hamradistrikten i Beirut).³²

I Beirutlägren Bourj el-Barajneh, Mar Elias och Shatila menar UNRWA att det i grova drag kan sägas att det antingen råder politisk jämvikt mellan å ena sidan al-Fatah, PFLP och DFLP, och å andra sidan Hamas, Islamiska Jihad, PFLP-GC, Fatah al-Intifada, al-Saiqa och några till, alternativt viss förskjutning åt ena sidan av dessa respektive lösa allianser. Alla etablerade palestinska organisationer har dock visst inflytande i lägerkommittéerna och samarbetsklimatet är generellt gott även om motsättningar mellan dessa grupper råder på annat håll i regionen och rent ideologiskt. Liksom på de palestinska områdena är det al-Fatah och Hamas som är av störst politisk betydelse även i Libanon även om det folkliga stödet varierar något över tid. Oavsett det tydliga syriska inflytandet över grupper som Fatah al-Intifada, PFLP-GC, och al-Saiqa, samt att även Hamas och Islamiska Jihad också kan anses röra sig i den prosyriska kretsen, förefaller det f.n. råda tämligen bred enighet bland alla dessa med al-Fatahkretsen om vikten av att koordinera säkerhetsfrågor med LAF för att undvika ett nytt Nahr el-Bared. PLO-representationen som öppnades i Beirut i maj 2006 skapade viss förvirring i al-Fatahleden i och med att utnämningen av Abbas Zaki som "ambassadör" i landet klart utmanade den tidigare herren på täppan, Sultan Abu el-Eynen. Syftet var dock

³¹ UNRWA, Beirut Field Office, 081112, ICG, Beirut Office, 081114, och Palestinska "ambassaden"/generaldelegationen i Beirut, 081112.

³² UNRWA Beirut Field Office, 081112.

bl.a. att bygga nya broar mellan palestinierna och libaneserna, inklusive de kristna rörelserna i 14-marsrörelsen. Zaki har de facto lyckats föra en öppen dialog med de flesta libanesiska aktörer och föra upp den palestinska frågan på bordet, t.o.m. hos de kristna nationalisterna inom Lebanese Forces. PLO:s närmande till den parlamentariska majoriteten i landet har troligen åtminstone underlättat palestiniernas säkerhetssamarbete med LAF. I det sammanhanget anstränger sig al-Fatah att agera talesman för alla palestinier, om än med viss irritation och opposition från de pro-syriska grupperna.

I Dbayeh, som är ett kristet palestinskt läger strax nordost om Beirut, tenderar invånarna att distansera sig något från de palestinska rörelserna till förmån för libanesiska kristna partier som ovan nämnda Lebanese Forces.³³ Vidare är även annars tendensen att al-Fatahs och deras stödpartiers politiska inflytande minskar något ju längre norrut i landet man kommer, där de pro-syriska grupperna och islamisterna generellt har något större inflytande.³⁴

Enligt PLO-representationen i Beirut står det klart att Fatah al-Intifada, PFLP-GC och al-Saiqa följer syriska order. Det finns dock ingen allians som direkt motarbetar al-Fatah i Libanon f.n. Tvärtom råder enligt uppgift ganska goda arbetsrelationer mellan al-Fatah och alla islamiströrelser i landet, Jund al-Sham och möjligen någon till undantagna. Det finns också en överenskommelse mellan al-Fatah och Hamas med allierade om att inte utvecklingen i Gaza, där öppen konflikt rått mellan al-Fatah och Hamas sedan våren 2007, skall få samma effekt på relationerna mellan al-Fatah och Hamas m.fl. i Libanon. Enligt PLO-representationen i Beirut är också situationen i de palestinska lägren i Libanon annorlunda än på Gaza/Västbanken i och med att här är al-Fatah mer som ett av alla andra partier/organisationer, och har inte samma ambitioner att ”regera”. Fokus ligger snarare på koordinering och nära samarbete med övriga grupper. Folkkommittéerna och samarbetet med Hamas och Islamiska Jihad m.fl. uppges därmed normalt fungera mycket bra i alla läger även om det lokalt kan finnas grupper som skapar friktioner, f.n. gäller det som sagt i praktiken endast ett fåtal samlingar av individer. Enligt PLO-representationen äger väpnade incidenter mellan lägerinvånare numera i princip bara rum i Ein el-Hilweh [skottlossning mellan al-Fatah- och Hamasungdomar i Miyeh Miyeh nyligen får ses som ett av undantagen].

Det finns f.n. ingen enskild grupp i Ein el-Hilweh eller någon annanstans som verkligen strävar efter att ta kontroll. De mordfall som äger rum i Ein el-Hilweh handlar som regel egentligen mer om individuella uppgörelser, inte om en direkt maktkamp mellan politiska organisationer som tydligt strävar efter direkt ökat inflytande. I de flesta läger kan man bara ana hur de politiska sympatierna ligger i olika kvarter, men det finns ingen geografisk uppdelning som varar över tid. Egentligen inte heller i Ein el-Hilweh. Där finns det, till skillnad från andra palestinska läger, emellertid idag vissa områden som domineras av Usbat al-Ansar och andra som domineras/kontrolleras av al-Fatah. Samarbetet dessa grupper emellan bygger normalt på konstruktiv dialog som PLO/al-Fatah ser det. Hamas och Islamiska Jihad har inga egna områden eller kvarter som de kontrollerar, inte heller någon märkbar beväpning. Jund al-Sham håller till i ett kvarter som egentligen ligger under Usbat al-Ansars domäner. Det finns nu också en muntlig överenskommelse mellan al-Fatah och Usbat al-Ansar om att militanta individer

³³ Ibid.

³⁴ Ibid. och ICG, 081114.

inom Jund al-Sham förr eller senare skall lämnas ut till libanesiska säkerhetsstyrkor.³⁵

Något om rättsskipning, hotbilder och skydd

Alla de palestinska lägren styrs av s.k. camp managers och generellt av två typer av kommittéer, s.k. Popular Committees, varav den ena kan sägas motsvara en kommunstyrelse där flertalet lokala organisationer/partier finns representerade³⁶, distribuerar humanitärt stöd och löser de flesta vardagliga problem i nära samarbete med UNRWA, medan den andra utgör en säkerhetskommitté med vissa polisliknande funktioner och med begränsad insyn och inflytande för UNRWA. Även om säkerhetskommittéerna genom årens lopp i hög grad tagit på sig ansvaret att garantera upprätthållande av lag och ordning, så är det i praktiken snarast fråga om traditionella konfliktlösningsmetoder efter det klassiska mönster som förekommer inom och mellan klaner i många länder i Mellanöstern.³⁷ Fatahstyrkor kan från tid till annan ses patrullera, även andra miliser i vissa kvarter i t.ex. Ein el-Hilweh, men det finns ännu ingen gemensam palestinsk polisstyrka som kontinuerligt patrullerar lägren eller bedriver regelrätt brottsbeivrande verksamhet fullt ut. I Ein el-Hilweh är vidare samarbetsklimatet så pass komplicerat att säkerhetskommittén f.n. i sin tur i praktiken är delad i två.³⁸

Avseende hotbilder och interna spänningar i de palestinska lägren konstaterar HDC att sådant som tvångsrekrytering är okänt bland organisationer verksamma i de palestinska lägren idag. Likaledes konstateras återigen att de organisationer som kan klassas som extremistiska eller ”terroristiska” är få och små till antal medlemmar och resurser. Mer betydelsefulla islamistiska organisationer som Hamas och Islamiska Jihad ägnar sig inte åt att hota eller utkräva hämnd mot personer som samarbetat med deras politiska motståndare, fiender eller t.o.m. gjort sig skyldiga till allvarliga brott mot medlemmar i Hamas eller Islamiska Jihad. Det normala är att man söker en politisk lösning eller uppgörelse med den eventuellt antagonistiska grupp det kan röra sig om, inte individen i fråga. Incidenter äger visserligen rum där en individ kan anse det vara berättigat att utkräva ”godtycklig individuell rättvisa” gentemot en annan individ, men då ställer sig normalt inte den egna politiska organisationen bakom ett sådant agerande, än mindre lägerkommittén, menar HDC.

Miljön är vidare generellt mer traditionalistisk i de palestinska lägren i norra Libanon, kanske främst i Beddawi och Nahr el-Bared. Sedan avtar traditionalismen neråt Beirut, med mindre strikt levnadssätt i t.ex. Burj el-Barajneh och kanske allra minst i Shatila, som ligger väldigt nära det moderna libanesiska livet. I modern tid har visserligen också bl.a. Ein el-Hilweh traditionaliserats något genom det islamistiska inflytandet, men annars kan generellt sägas att södra Libanons läger tenderar att vara relativt sett liberala. Med detta sagt är det högst osäkert hur man löser problem eller hot som har att göra med att en flicka kan anses ha gått utanför vad som anses vara sociala normer. Vilken flicka/kvinna som helst har möjlighet

³⁵ Palestinska ”ambassaden”/generaldelegationen i Beirut, 081112.

³⁶ Inte nödvändigtvis baserat på folklig förankring utan snarare efter relativ styrka utifrån befintligt stöd från regionala makter, i första hand Syrien och/eller de centrala aktörerna, al-Fatah och Hamas, på de palestinska områdena, men även i viss utsträckning Saudiarabien (ICG, 081114, och Home Office, U.K. Border Agency, 060701).

³⁷ [UNRWA förefaller här syfta på medlingsinstitutet 'Urf som används relativt flitigt i fall rörande familjefejder, marktvister och hedersmord, etc.]

³⁸ UNRWA Beirut Field Office, 081112, och palestinska ”ambassaden”/generaldelegationen i Beirut, 081112.

att anmäla ett hot hon utsätts för till lägerkommittén och/eller libanesisk polis. Det kan också hända att polisen skulle kunna kontakta en lägerkommitté för att finna en gemensam lösning, men utan konkreta bevis är det i praktiken mycket svårt för någon att agera. Om inget allvarligare brott redan är begånget är det ytterst tveksamt om libanesisk polis skulle vidta några åtgärder, i synnerhet inte om det skulle kräva ett komplicerat engagemang i ett palestinskt läger. Vidare är det egentligen bara LAF som potentiellt kan gå in och agera i palestinska läger, inte polisen (ISF/Darak).³⁹

I sammanhanget understryker också International Crisis Group (ICG) att man måste ha klart för sig att en hotbild mot en flicka/kvinna som har att göra med att hon anses ha brutit mot sociala normer i eller utanför äktenskap, att hon mot den bakgrunden riskerar någon form av våld från familjen eller andra nära anhöriga, även är ett svårt problem för en libanesisk medborgare. Det är generellt svårt för en kvinna i Libanon att få gehör hos polisen för problem som anses kunna lösas privat framhåller ICG. Dessa ärenden blir helt enkelt inte prioriterade. Till det skall läggas det avstånd en palestinsk kvinna känner till libanesisk polis och andra myndigheter. Det finns normalt inte på kartan för henne att söka och få hållbar hjälp utanför den egna närmiljön. Det råder visserligen full frihet för alla och envar att flytta vart man vill i Libanon för att undkomma hot, men det kan generellt knappast anses vara en hållbar eller säker lösning för en ensam kvinna utan etablerat nätverk, egentligen inte heller för en palestinsk man med konkreta hot mot sig men utan ett mycket välfungerande socialt skydds nät.⁴⁰

Som framgått ovan koordineras ”polisverksamhet” och säkerhetsfrågor mellan de s.k. säkerhetskommittéerna i lägren och libanesiska säkerhetsstyrkor. I egentlig mening finns inte vare sig palestinskt eller libanesiskt myndighetsskydd tillgängligt inne i lägren. UNRWA understryker återigen vikten av att det inte finns någon libanesisk eller regelrätt palestinsk polis och inte heller någon annan form av styrka från någon part som kontinuerligt patrullerar lägren. Vid fråga om interna dispyter blir det snarare fråga om medling mellan inblandade parter, beroende på sakens natur, de inblandades vilja till lösning och folkkommitténs förmåga. Det händer att personer som anses ha begått brott tas i förvar i arrest- eller fängelseliknande lokaler, men där finns inga domstolar och därmed inte heller någon egentlig rättsskipning. Svårare brott kan bara beivras genom att ärenden väcks hos libanesiska myndigheter. För den som upplever sig vara utsatt för någon form av hot i hemlägret men vars hotbild i huvudsak begränsar sig till den lokala arenan finns inga hinder att flytta utanför lägret i fråga eller till ett annat palestinskt flyktingläger i landet. Registreringen hos UNRWA kvarstår visserligen på ursprungsorten men det råder full frihet att flytta och rättigheterna till bistånd mm tar man vid sådan fall med sig dit man flyttar.⁴¹

Även PLO-representationen i Beirut förtydligar att inga palestinska organisationer eller fraktioner kan sägas arbeta med reell rättsskipning eller ”polisverksamhet” även om sådant som husarrest i väntan på utlämning sker. Kriminella element måste överlämnas till libanesiska myndigheter för lagföring. I princip kan detta ske efter all form av kriminalitet men förekommer i synnerhet vid allvarligare brottslighet och misstankar om terrorverksamhet. Det finns alltså inget system för prövning av brottsmål inne i lägren. Däremot kan alla former av ärenden bli

³⁹ HDC, 081112.

⁴⁰ ICG, 081114.

⁴¹ UNRWA Beirut Field Office, 081112.

föremål för den libanesiska rättvisan om de aktualiseras hos libanesiska säkerhetsstyrkor eller polis. PLO-representationen understryker vidare att de palestinska lägren i regel inte skall ses som några slutna system. Det handlar om öppna samhällen nära det libanesiska och alla invånare i Libanon lyder under libanesisk lag och rätt. Vem som helst kan med få undantag lämna sitt läger när som helst även om LAF f.n. har lite extra bevakning på främst Ein el-Hilweh och Beddawi av säkerhetsskäl. Folkkommittéerna gör försök att lösa olika typer av problem internt men problem av svårare natur överlåter man normalt åt libanesiska myndigheter.

Som PLO-representationen ser det kan det hända att en person som rent objektivt är i behov av skydd kan erhålla visst skydd i ett annat läger eller av libanesiska myndigheter, men det måste ses som väldigt ovanligt. Vidare går det svårt att undkomma libanesisk rättvisa genom att flytta mellan de palestinska lägren för den som gjort sig skyldig till något som kan betraktas som brott mot rikets säkerhet, ingått i någon av de grupper som klassas som terrorgrupper av libanesiska myndigheter⁴² eller liknande. Det finns dock inga hinder för en palestinier att flytta vart han eller hon vill i Libanon, varför det enligt PLO-representationen är av mindre relevans att fördjupa sig i hotbilder av lokal natur. I princip görs inga skillnader mellan palestinier och libanesiska medborgare på den punkten. I princip skall också alla invånare i Libanon vara lika inför lagen oavsett om man är medborgare eller ej. I praktiken förekommer dock skillnader i hanteringen av ett ärende beroende på individer inom libanesisk poliskår och domstolsväsendet, där attityden gentemot palestinier kan variera.⁴³

Mer om kristna palestinier i Libanon

Det lilla palestinska lägret Mar Elias, Beirut, var initialt ett helt kristet läger. Numera är cirka trettio procent av invånarna där kristna. Flertalet kristna palestinier i Libanon, varav vissa är libanesiska medborgare sedan 1950-talet⁴⁴, bor antingen integrerade i vanliga bostadskvarter i Beirut, ofta i de östra stadsdelarna, eller andra delar av landet. Det palestinska lägret Dbayeh, beläget i bergen nordost om Beirut, är fortfarande ett i princip uteslutande kristet läger med cirka 4000 invånare. Generellt råder inga som helst problem för de kristna palestinerna i förhållande till palestinier av annan religion eller andra grupper i Libanon på grund av religion. De kristna palestinerna är som regel väl sedda hos libaneserna. Vidare har lejonparten av palestinerna i Dbayeh sina politiska sympatier hos kristna partier inom den parlamentariska majoriteten ”14-marsrörelsen”, bl.a. Lebanese Forces och Falangisterna (Kata’eb). Detta kan möjligen ses som något kontroversiellt bland vissa andra palestinier, bl.a. med hänsyn till de händelser som ägde rum i Sabra och Shatila under inbördeskriget, men har inte medfört några kända tydliga friktioner. Även PLO:s representation i Libanon/Abbas Zaki har på senare tid byggt upp tämligen goda relationer till dessa libanesiska kristna nationaliströrelser.⁴⁵

⁴² Dessa grupper förefaller av allt att döma f.n. i första hand vara Fatah al-Islam, Jund al-Sham och till dem länkade celler, men även ex. individer med ett brokigt förflutet inom Abu Nidal och Usbath al-Ansar/Nour skulle kunna vara av särskilt intresse för LAF.

⁴³ Palestinska ”ambassaden”/generaldelegationen i Beirut, 081112.

⁴⁴ HDC, 081112. Enligt Home Office handlar det om cirka 20 000 palestinier som har naturaliserats i Libanon. Dessa känner dock enligt uppgift viss otrygghet då uppgifter om att dessa medborgarskap kan komma att annulleras förekommit (Home Office, U.K. Border Agency, 060701).

⁴⁵ HDC, 081112, och UNRWA Beirut Field Office, 081112.

Summerande kommentarer och slutsatser

Alla palestinier i Libanon, oavsett hur och var man bor och vilka politiska sympatier man har för stunden, har mycket starka band till den övergripande ”palestinska saken” - rätten till återvändande till ”Palestina”.⁴⁶ I sammanhanget går det inte heller att komma ifrån att Arafats klassiska befrielseorganisation al-Fatah också har en stark plattform bland palestinier förskingrade i Libanon. ”I princip alla palestinier i Libanon har i grunden varit eller är mer eller mindre al-Fatah”.⁴⁷

Enligt UNRWA:s bedömning är den splittring som råder mellan de palestinska rörelserna mer problematisk för palestiniernas situation i Libanon än extremism med utländskt inflytande. Extremistorganisationerna i de palestinska lägren bedöms ha ett mycket marginellt inflytande, och nu vara i princip isolerade till Ein el-Hilweh och i viss mån Beddawi/Tripoliområdet. Generellt har de mycket begränsad politisk framgång eller sympati bland palestinierna. Denna bedömning delas av HDC och ICG, och även i hög grad av PLO-representationen i Beirut. Extremismen kan därmed knappast sägas vara på frammars utan har sannolikt nått sin ”peak” eller t.o.m. börjat avklinga. Det förefaller också finnas en ganska bred samsyn bland de palestinska partierna och organisationerna i Libanon om att bekämpa sådana tendenser i samarbete med LAF. Det är emellertid centralt att komma tillrätta med de hinder som råder för palestinier inom arbetsmarknads- och utbildningssektorerna för att inte hopplösheten skall breda ut sig än mer och ge bättre fotfäste åt extremism.

Även om få palestinska organisationer hittills uttryckligen visat sig villiga att lämna ifrån sig vapnen ser ledarskikten inte heller gärna att inflödet fortsätter. I sammanhanget ”vapenskrummel” i de palestinska lägren och ”avväpning av palestinska grupper” är det också väsentligt att framhålla att det på den palestinska arenan i första hand rör sig om lättare handeldvapen och i mycket begränsad omfattning om organisationer med en mer avancerad militärapparat eller förmåga i paritet med t.ex. Hizbollah. De flesta palestinska lägren är öppna enheter med närhet till och tämligen god insyn från det libanesiska samhället och libanesiska säkerhetsstyrkor.⁴⁸ Samstämmiga uppgifter talar för att det bland de palestinska partierna/organisationerna i Libanon av idag, vid sidan av al-Fatah, i princip endast förekommer avancerad militär träning och utrustning hos de pro-syriska grupperna PFLP-GC och Fatah al-Intifada, som fortfarande håller ställningar längs den libanesisk-syriska gränsen.⁴⁹ Även om al-Fatahs politiska inflytande varierar över tid och Hamas framstår som jämbördiga, med Islamiska Jihad strax därefter, förefaller egentligen inga andra palestinska grupper i Libanon idag kunna mäta sina ”muskler” med PLO/al-Fatah. Med undantag för ovan nämnda pro-syriska grupper, ser ingen annan heller ut att besitta något som kan betecknas som militär kapacitet.

LAF:s fokus ligger idag på de få grupper som både bejaktar terrorism och förkastar dialog med libanesiska myndigheter. I sammanhanget har den libanesiska regeringen och PLO/al-Fatah sedan några år tillbaka påbörjat en dialog (Siniora-Abbas sedan december 2005) som nu ser ut att resultera i närmare praktiskt samarbete med syfte att etablera/återetablera gemensam kontroll över säkerheten i

⁴⁶ UNRWA Beirut Field Office, 081112.

⁴⁷ ICG, 081114.

⁴⁸ ICG, 081114, UNRWA Beirut Field Office, HDC och palestinska ”ambassaden”/generaldelegationen i Beirut, 081112.

⁴⁹ Ibid. J.fr. även t.ex. UN Security Council (UNSC), 081118, avsn. D., ”Disarming armed groups”.

och kring alla de palestinska lägren. Det nya Nahr el-Bared är här på sikt tänkt att tjäna som modell för övriga läger i landet.⁵⁰

Några slutsatser

Trots att maktbalansen i lägren liksom ”folkkommittéernas” förmåga att lösa problem tenderar att variera över tid, kanske i synnerhet i Ein el-Hilweh, måste det generellt fortfarande anses rimligt för en palestinier att vända sig till det egna lägrets styrelse – normalt i första hand till PLO/al-Fatah - för hjälp gentemot allvarliga hot eller andra brott. Den generella tendensen de senaste åren är att al-Fatah, med stöd av andra centrala PLO-organisationer, återigen konsoliderar sin maktstruktur i lägren, numera med libanesiska myndigheters stöd/goda minne, samtidigt som samarbetet med de ideologiska motståndarna, med Hamas i spetsen, i de flesta fall trots allt fungerar. Vidare måste utgångspunkten också vara att libanesiska rättsvårdande myndigheter har förmåga att beivra även brott som begås i de palestinska lägren för det fall att ett ärende anhängiggörs hos dem antingen genom direkt polisanmälan eller förmedlat via säkerhetskommitté till libanesiska säkerhetsstyrkor. Vid hot från en politisk organisation med begränsad förankring och verksamhet utanför den lokala arenan, t.ex. de mindre extremistgrupper som i princip uteslutande finns representerade i Ein el-Hilweh, torde det vara rimligt att individen i fråga utnyttjar den möjlighet till fri rörelse och flytt mellan olika läger och andra områden i landet som gäller för alla kategorier bosatta i Libanon och även accepteras av UNRWA. I detta sammanhang bör man också hålla i åtanke att de mest extremistiska rörelserna i Libanon f.n. är av starkt intresse såväl för libanesiska säkerhetsstyrkor som för ledande palestinska organisationer, varför också en anmälan till inhemska organisationer och myndigheter i ett sådant fall sannolikt mottas och behandlas med högre prioritet än vid fråga om andra former av hot. En mer ”familjerelaterad”, t.ex. ”hedersrelaterad” hotbild är emellertid mer svårbedömd på här aktuellt material med hänsyn till oklarheter kring lägerkommittéers och myndigheters prioriteringar och vilja att agera på det området.

⁵⁰ UNSC, 081118.

Källor och referenser

Möten, Beirut 11-14 november 2008

Human Development Center (HDC), Mar Elias, Beirut, 081112 (Legal Advisor).

International Crisis Group (ICG), Beirut Office, 081114 (Analyst).

PLO, Palestinska "ambassaden"/generaldelegationen, Beirut, 081112 (Secretary General of PLO factions in Lebanon).

UD, Sveriges ambassad i Damaskus, 081111-12 (andre ambassadsekreterare/Libanonhandläggare).

UNHCR, Beirut Office, 081112-13 (bl.a. Regional representative/Acting head of MENA hub).

United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), Beirut Field Office och Bourj el-Barajneh Camp, 081112 (Area Officer Central Lebanon Area, Public Information Officer, Camp Services Officer Bourj el-Barajneh Camp samt läkare och skollärare i Bourj el-Barajneh).

Publicerat material

Agence France Presse (AFP), 081208 "One dead as rival Palestinians battle in Lebanon camp", 081128, "Lebanon to establish ties with 'Palestine'", 081120, "Lebanon seeks wanted Islamists from Palestinian camp", 081109, "Lebanon: Fatah stages show of force in Lebanon refugee camp", 081107, "Palestinian killed in Lebanon camp firefight", 081106, "Fatah man shot dead in Palestinian camp in Lebanon: report", 081103, " Hamas chief calls for Lebanese-Palestinian dialogue", 081028, "Lebanon charges 34 over Tripoli attacks", samt kontinuerlig bevakning av pressmeddelanden avseende politisk och säkerhetsmässig utveckling i Libanon under perioden, samtliga tillgängliga via Lifos AFP-nyheter alternativt <http://www.afp.com>.

The Daily Star Lebanon, 081112, "Kahwaji vows to 'hunt down spies wherever they are'", 081113, "Analysts says Fatah al-Islam 'confessions' aimed to bully Syria's foes in Lebanon", "What space will Lebanon's defense strategy have to defend?", "Sectarianism, refugees, Arab-Israeli conflict 'cause instability'", 081114, "Palestinian forces seize explosives cache in Beddawi: Raid suggests refugee camps are no longer 'safe haven' for armed groups", samt kontinuerlig daglig bevakning av artiklar och pressmeddelanden publicerade under 2007-2008, samtliga tillgängliga via <http://www.dailystar.com.lb>.

Fisk, Robert, 2001, *Pity the Nation: Lebanon at War* (tredje uppl., Oxford University Press).

Home Office, U.K. Border Agency (Storbritannien), 060701, *Country of Origin Information report: the Lebanon July 2006* (Lifos 15402).

International Crisis Group (ICG), 080715, *La nouvelle equation libanaise: le role central de Chrétiens*, Rapport Moyen-Orient N° 78 – 15 juillet 2008 (Lifos 19065).

Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), 080723, *Lebanon: Displaced, again – a Profile of the Internal Displacement Situation* [http://www.internal-displacement.org/8025708F004BE3B1/\(httpInfoFiles\)/8D8B19A96BDE25F1C125748F0051715D/\\$file/Lebanon+-+July+2008.pdf](http://www.internal-displacement.org/8025708F004BE3B1/(httpInfoFiles)/8D8B19A96BDE25F1C125748F0051715D/$file/Lebanon+-+July+2008.pdf) (Lifos 19391).

Minority Rights Group International (MRGI), World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, <http://www.minorityrights.org>, “Lebanon overview” – senast konsulterad 2008-11-28.

Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs, Jerusalem (PASSIA), karta över UNRWA:s Area of Operations, http://www.passia.org/palestine_facts/MAPS/Refugees-UNWRA-2001.html - senast konsulterad 2008-11-15.

Sûreté Générale (SG)/La Sécurité Générale/The General Security, Lebanon, www.general-security.gov.lb/English/SiteUtils/HomePage, med vidare länkar, senast konsulterad 2008-11-15.

UNRWA, <http://www.un.org/unrwa/english.html>, mandat, detaljinformation och kartor - senast konsulterad 2008-11-15.

UN Security Council (UNSC), 081118, *Report of the Secretary-General on the implementation of Security Council resolution 1701* (2006) [S/2008/715], http://www.ecoi.net/file_upload/470_1227709658_n0860833.pdf - senast konsulterad 2008-11-28.

Wikipedia, The Free Encyclopedia, red. 081208, ”Palestine Liberation Organization”, <http://en.wikipedia.org/wiki/PLO>, - senast konsulterad 2008-12-08.

BILAGA: Organisationer med känd eller ev. närvaro i palestinska läger i Libanon ⁵¹

PLO:s medlemsorganisationer ⁵²

Al-Fatah, som existerat som en underjordisk palestinsk rörelse sedan 1954, lanserade sina första ”hit-and-run”-operationer mot Israel i 1960-talets början under namnet *Assifa*. Al-Fatah är fortfarande det mest inflytelserika partiet inom Palestine Liberation Organization (PLO, Kairo/Jerusalem 1964) och den palestinska myndigheten (PA, 1994) på Västbanken, även om Hamas slagit sönder stora delar av dess maktstruktur i Gaza sedan maj-juni 2007. Al-Fatah grundades av Yasser Arafat (*nom de guerre* Abu Amar) och Khalil Wazir (”Abu Jihad”, mördad av israeliska agenter i Tunis 1987). Åren 1957–65 utgjordes al-Fatah fortfarande av ett underjordiskt nätverk, även om dess Centralkommitté bildades redan 1963. 1969 gick al-Fatah officiellt med i PLO och tog samtidigt över ordförandeskapet. Enligt opinionsmätningar offentliggjorda av an-Najah University på Västbanken den 26 november 2008 skulle al-Fatah gå segrande ur ett parlamentsval på de palestinska områdena om det hölls idag.⁵³ Al-Fatah kan betecknas som centristiskt, nationalistiskt men står även som konsultativ medlem i Socialistinternationalen. Delar av rörelsen har dock under den senaste intifadan på de palestinska områdena (från år 2000 och framåt) i viss mån ökat inslaget av islamistisk retorik i syfte att konkurrera med Hamas, likaså vissa element inom rörelsen i Libanon. I Libanon är sannolikt al-Fatah över tid och fortfarande det enskilt starkaste palestinska partiet, även om dess tidigare politiska inflytande och, inte minst, militära övertag utmanades starkt under den syriska närvaron i landet (1976-2005). Detta i synnerhet från början/mitten av 1980-talet efter att Arafat och hans närmaste medarbetare tvingats flytta till Tunis. Al-Fatah ser i modern tid återigen ut att ha vunnit terräng i Libanon, främst politiskt men även i viss utsträckning militärt, men har de senaste åren också fått större politisk konkurrens

⁵¹ Även denna genomgång måste vägas mot andra källor. Den är inte uttömmande utan utgör en kortfattad sammanställning av uppgifter från Fisks *Pity the Nation: Lebanon at War* (se ovan), Hart, Alan (1994), *Arafat: The definitive biography written in co-operation with Yasser Arafat* (revised ed., Sidgwick & Jackson Ltd. 1994), The Christian Science Monitor/Blanford (081103), ”In Lebanon, pragmatism tempers jihadist aims” (bl.a. publ. via Lebanese Forces off. Website <http://www.lebanese-forces.org> - konsulterad 081103), Migrationsverket, Landinformationsenhetens FFM till Israel och de palestinska områdena i mars 2008 (Lifos 18610), Home Office, U.K. Border Agency (060701), IDMC (080723), UNSC (081118), senaste årens UD- och medierapportering på temat (främst Agence France Presse och de libanesiska dagstidningarna The Daily Star Lebanon och L’Orient le Jour) avstämda gentemot Wikipedia (red. 081208) samt ovan redovisade primär- och originalkällor i Beirut (081111-14).

⁵² Palestine Liberation Organization (PLO) etablerades under ett av Arabförbundets möten i Kairo 1964 och grundades i formell mening genom palestinskt stormöte i Jerusalem i maj samma år. PLO är enligt Arabförbundet (1974) och FN formellt den legitima representanten för det palestinska folket och har permanent observatörspost i FN:s generalförsamling. Ömsesidigt erkännande Israel och PLO emellan skedde genom DOP 1993. Det finns även ett antal oberoende individer medlemmar i PLO. PLO:s exekutivkommitté står i sin tur ansvariga inför the Palestine National Congress (/Council, PNC); den högsta beslutande institutionen representerande hela det palestinska folket, i praktiken ett ambulerande exilparlament.

⁵³ J.fr. t.ex. AFP, 081126, ”Fatah would win Palestinian elections: Poll”, pressmeddelande tillgängligt via Lifos AFP-nyheter.

såväl av nu etablerade islamistgrupper som Hamas och Islamiska Jihad som av andra mindre men mer extremistiska grupperingar. Inom al-Fatahsfären har i sin tur historiskt funnits och finns en rad väpnade submiliser (t.ex. Quwwat al-Saiqa, Svarta september, känt genom terrorattentaten mot den israeliska olympiadelegationen i München 1972, Hawari Spec. Op., Abu Reish, Fatah Hawks, m.fl.), nu kanske främst *al-Aqsamartyrernas brigader*, vilka initialt utgjorde ett relativt löst nätverk med rötter i Fatahs ungdomsmilis Tanzim, ledd av den av Israel fängslade Marwan Barghouti. Denna hade initialt även sin rekryteringsbas djupt in i den palestinska myndighetens säkerhetsorgan, främst Preventive Security/Styrka 17 (kan också definieras som en av Arafats mest trogna submiliser/livvaktstyrkor). Gällande al-Aqsamartyrernas brigader har gränserna myndighet/milis varit luddiga. Periodvis har det också varit oklart i hur hög grad de egentligen tar order från al-Fatahs högsta ledning eller inte. Brigaderna förefaller idag vara relativt splittrade i mer eller mindre självstyrande maffialiknande kriminella celler som agerar efter egen agenda främst på Västbanken efter att Hamas mer eller mindre lagt locket på organisationen i Gazaremsan. Vissa av dess medlemmar, som redan tidigare stått Hamas ideologiskt nära, har absorberats av Hamasrörelsen i Gaza. Al-Aqsamartyrernas brigader finns på EU:s terrorlista. De är dock inte särskilt tongivande i Libanon, om alls, är det snarast fråga om ett begränsat antal "hang-arounds".

PFLP (Popular Front for the Liberation of Palestine) är en radikal marxist-leninistisk organisation (med PLO:s intellektuelle/ideologiske tungviktare "al-Hakim" dr George Habash, f.ö. grekisk-ortodox kristen, i spetsen) som länge varit al-Fatahs främste utmanare om makten, näst störst, inom PLO. Betecknas som pionjärer på kapningar och sprängningar av internationella passagerarflygplan när det begav sig. Har inte tillnärmelsevis lika stor betydelse som al-Fatah på de palestinska områdena idag, sannolikt inte heller i Libanon. PFLP utövar dock fortfarande påtagligt politiskt inflytande bland palestinier i förskingringen, i lägerkommittéerna i Libanon, men även på Västbanken och i Gaza, där de t.ex. medlade mellan al-Fatah och Hamas under de värsta striderna där i juni 2007. Vidare tar PFLP fortfarande emellanåt på sig vissa terrorattentat mot Israel, varför de finns på EU:s terrorlista. En idag mer militant underavdelning, *Abu Ali Mustafabrigaden* med bas i Gaza, förefaller ligga bakom flera av de attentat som på senare år tillskrivits PFLP på de palestinska områdena.

DFLP (Democratic Front for the Liberation of Palestine/"Hawatmehgruppen") är en marxistisk utbrytargrupp ur PFLP (1969, gnm Hawatmeh, f.ö. grekisk-ortodox kristen). DFLP betraktas numera snarare som socialistiskt. Tidigt, viktigt och fortsatt inflytande i PLO. Tredje största organisationen inom PLO. Idag dock sannolikt primärt av betydelse bland palestinier i Syrien och Libanon, men av mindre politisk betydelse på de palestinska områdena, där deras organisation i någon mån övertagits av FIDA (nedan).

FIDA (Palestine Democratic Union) är en sentida (1990) organisation utbruten ur DFLP och med mer moderat inställning till fredsförhandlingarna med Israel. Framställer sig själv som ett progressivt demokratiskt vänsterparti. Har tagit över mycket av DFLP:s struktur och väljarkår på de palestinska områdena, främst Västbanken. Har ingen militär gren och begränsat inflytande i flyktingläger i Libanon.

Al-Saiqa (Blixten) är ett palestinskt Baathparti med milis, grundat av syriska Baathpartiet 1966 och sjösat 1968 för att samla palestinier under ett alternativ till

den allt mer inflytelserika Arafat/Fatahrörelsen. Partiet står i hög grad under syrisk kontroll men är passiv medlem i PLO. Verksamheten är främst koncentrerad till palestinska läger i Syrien och Libanon (även i Jordanien fram till 1971) och försumbar på de palestinska områdena. Under inbördeskriget i Libanon kännetecknades al-Saiqa av goda vapenresurser och syriska officerare med en agenda som sällan gynnade andra palestinska grupper. Tidvis tvangs al-Saiqas palestinska fotsoldater strida för Syrien mot andra palestinska grupper, varför partiet också uteslöts ur PLO en tid 1976 och många palestinier hoppade av. al-Saiqa gick åter i strid för Syrien jämte Amal och Fatah al-Intifada mot PLO/al-Fatah m.fl. i samband med lägerkrigen 1984-85 och under resten av inbördeskriget. Även under denna tid med många palestinska desertörer som följd. Efter inbördeskriget tappade partiet mycket av kontakten med övriga PLO och efter Osloavtalen fyller det inte längre någon central lobbyfunktion för Syrien heller. Efter det syriska uttåget ur Libanon 2005 har partiet tappat ytterligare i betydelse i Libanon parallellt med att det syriska stödet tenderat att ligga mer hos Hamas och Islamiska Jihad m.fl. al-Saiqa är trots allt fortfarande representerat i flertalet lägerkommittéer och har hösten 2008 bl.a. figurerat i samarbetet mellan LAF och palestinska fraktioner vid utlämning av misstänkta terrorister från Beddawi i norra Libanon.

PLF (Palestine Liberation Front/"Abu Abbas fraktionen") bildades redan 1959, under ledning av Ahmed Jibril, huvudsakligen som en underrättelseorganisation i tjänst för den dåvarande syriska regimen. Är egentligen ett namn för minst tre olika små pro-syriska vänsterfraktioner ömsom på kant, ömsom i samarbete med varandra. PLF gjorde sig främst känd genom ett antal spektakulära attentat i Libanon under inbördeskriget. 1967 gick PLF i princip upp i PFLP (strax innan Jibril åter bryter sig ur för att bilda PFLP-GC 1968, se nedan). En rad interna motsättningar och splittringar utefter varierande inställning och kamp mot al-Fatah m.fl. följde åren efter. Från 1977 leddes ett nytt PLF av Abu Abbas, desertör från PFLP-GC. Fortsatta interna strider och bombattentat inom PLF och mellan PLF och PFLP-GC fortgick det året. 1985 ledde Abu Abbas sin PLF-fraktion från Tunis under den mycket omtalade kapningen av passagerarfärjan Achille Lauro. Abu Abbas utvisades därefter till Bagdad. Abu Abbasfraktionen representerar PLF i PLO, tillhör de organisationer som erkänt staten Israel i och med DOP 1993 och officiellt sagt sig villiga att upphöra med terrorism. PLF är förhållandevis litet på de palestinska områdena, men finns representerat där liksom i Libanon och, i begränsad omfattning, i Irak. Dess styrkebas förefaller idag vara de palestinska lägren i Libanon, där de med begränsat inflytande verkar politiskt vid al-Fatahs sida i balans gentemot de pro-syriska fraktionerna. PLF finns fortfarande på EU:s terrorlista.

ALF (Arab Liberation Front) - ett palestinskt irakiskt Baathparti grundat 1969, till år 2003 inom Saddamregimens inflytelsesfär. Under Saddamregimens tid var ALF den mest betydande palestinska organisationen bland de då cirka 30-40 000 palestinerna i Irak. Dock mycket tveksamt om de kan bedriva någon verksamhet alls i Irak idag. ALF har inte heller varit involverat i några militära attacker mot Israel sedan 1990-talet och tros egentligen inte längre besitta något som kan betecknas som militär kapacitet. Är sannolikt av mycket marginell betydelse idag även om det fortfarande förefaller finnas en mindre representation i palestinska läger i Libanon och i Ramallah på Västbanken.

PPP (Palestinian People's Party) f.d. Palestinian Communist Party, grundat 1982 utan väpnad gren. Medlem i PLO sedan 1987, finns representerade på Gazaremsan

och Västbanken, där de samarbetade med bl.a. DFLP inför 2006 års parlamentsval, men även i andra länder med palestinska samfund. Är dock av marginell betydelse i Libanon.

PPSF (Palestinian Popular Struggle Front/Samir Ghawsha-fraktionen) är en vänsternationalistisk grupp sprungen ur PFLP på Västbanken sent 1960-tal. Var al-Fatah närstående i början av 1970-talet men kapade banden till al-Fatah 1973 och gick sedermera ur PLO året efter. Kapade ett antal flygplan mm under 1970-talet. Var Egypten närstående efter brytningen med PLO, men minskade med tiden i betydelse. 1982 återupplivades organisationen i en gemensam syrisk-libysk ansträngning att etablera en hårdför motvikt mot PLO/al-Fatah i bl.a. Libanon. 1988 förekom uppgifter om att PPSF kunde vara inblandade i Lockerbieattacken. 1991 vände huvudparten av PPSF riktning och kom åter in i PLO-värmen, varefter man bl.a. deltagit i olika konstellationer i allmänna val på de palestinska områdena, senast 2006 under listan Freedom and Social Justice. Den andra delen av PPSF, som fortfarande motsätter sig förhandlingar med Israel mm, förefaller föra en tynande tillvaro i Damaskus och något palestinskt läger i Libanon.

PAF (Palestinian Arab Front) är ännu en nationalistisk PLO-organisation grundad 1993 efter en splittring inom ALF, delvis beroende på ALF:s negativa hållning till Osloavtalen. 2005 gav PAF sitt stöd till Mahmoud Abbas kandidatur till PA:s presidentpost, och 2006 deltog man i parlamentsvalen på de palestinska områdena under listan Freedom and Independence. PAF:s ställning utanför de palestinska områdena är svårbedömd men sannolikt av marginell politisk betydelse. PAF samarbetar emellertid såväl med övriga PLO-grupper som med Hamas och Islamiska Jihad, som i sin tur har tentakler i alla palestinska samfund.

Palestinska organisationer utanför PLO-kretsen

The **Islamic Movements Alliance** är en paraplyorganisation över de islamistiska grupper som samarbetar med al-Fatah m.fl. sekulära rörelser i s.k. popular committees i palestinska läger i Libanon. Den senaste tidens väpnade motsättningar i Ein el-Hilweh har främst stått mellan al-Fatah och Jund al-Sham (Damaskus soldater, se nedan), en av de islamistgrupper som inte ingår under Islamic Movements Alliance.

Hamas (Harakat al-Muqawamat il-Islamiyyah/den Islamiska motståndsrörelsen, akronymen HAMAS betyder även nitälskan på arabiska) har sin ideologiska bakgrund i det Muslimska Brödrskapet (Hassan al-Banna, Egypten). Är dock ett relativt modernt fenomen i förhållande till andra palestinska grupper. Sågs ha uppkommit delvis med stöd av Israel åren innan den första Intifadan (1987 ff) på de palestinska områdena som en motvikt mot de då i israeliskt perspektiv mer hotfulla sekulära PLO-grupperna. Kontrollerar idag Gazaremsan och är en mycket inflytelserik politisk aktör på de palestinska områdena i stort, segrare i allmänna parlamentsval i januari 2006, mer eller mindre enväldshärskare i Gaza sedan juni 2007. Hamas har tämligen stort politiskt inflytande i ett antal palestinska läger i Libanon även om de inte ser ut att ha någon militärapparat att tala om där; har dock, liksom andra grupper, ett medlemmar med tillgång till lättare handeldvapen. Exilledaren Khaled Meshal har relativt fritt spelrum i Damaskus. Barnläkaren Mahmoud al-Zahhar i Gaza är enligt uppgift den individ som i praktiken har störst inflytande över rörelsens alla grenar i Gaza. I Gaza har Hamas en egen ”polisstyrka” med flera avdelningar och en stark militant gren, *Izz ad-Din al-Qassambrigaderna*, som ligger bakom många raketattacker och andra former av

attentat mot staten Israel. Hamas finns på EU:s terrorlista efter ett relativt stort antal attentat bl.a. mot civila israeler sedan mitten av 1990-talet och framgent. Ingår i the *Islamic Movements Alliance* i Libanon, där dialogen med al-Fatah också generellt förefaller hålla en bättre samarbetston än på de palestinska områdena.

PFLP-GC (Popular Front for the Liberation of Palestine-General Command) är en prosyrisk/Syrienstödd och Iranstödd (Fatahkritisk) militant marxistisk utbrytargrupp ur PFLP på initiativ av Ahmad Jibril, f.d. officer i syriska armén (1968). PFLP-GC var initialt medlem i PLO, men har efter avhopp redan 1974 stått i skarp politisk och militär konflikt med flera PLO-grupper, bl.a. al-Fatah och utbrytargruppen PLF under det libanesiska inbördeskriget, politiskt i synnerhet gentemot Arafat/al-Fatah pga. förhandlingarna med Israel. PFLP-GC betraktas som en av de mest militanta motståndarna till Osloavtalen/fredsprocessen mellan Israel och PLO. PFLP-GC är idag främst betydelsefull i Syrien och Libanon, om än betydligt försvagad och delvis demonterad efter Cederrevolutionen och det syriska tillbakadragandet ur Libanon 2005. Organisationen finns dock fortfarande representerad i flertalet palestinska lägerkommittéer i Libanon och bedriver fortfarande paramilitär verksamhet/utbildning och har baser i områden på libanesiskt territorium längs den libanesisk-syriska gränsen. Är också frekvent omnämnd som en bland de väpnade grupper i Libanon som bör avväpnas med hänsyn till rikets säkerhet efter en rad sammandrabbningar med LAF och bidrag till inre libanesisk oro under åren. PFLP-GC har dock under hösten 2008 bl.a. också figurerat i samarbetet mellan LAF och palestinska fraktioner vid utlämning av misstänkta extremister/terrorister från Beddawi i norra Libanon. PFLP-GC anses av många bedömare idag vara en gren av syrisk säkerhetstjänst. Finns på EU:s, USA:s och Kanadas terrorlistor efter en rad spektakulära attacker mot bl.a. Israel under 1980-talet. Samma decennium samarbetade PFLP-GC allt närmare med shiitiska Hizbollah och, från 1990-talet, med de (sunnitiska) palestinska Islamiska Jihad och Hamas, som alla står enade i den militanta approachen gentemot staten Israel samt har uppbackningen från Syrien och Iran som gemensam nämnare. PFLP-GC har dock enligt uppgift inte ägnat sig åt direkt terrorverksamhet sedan 1990-talet och framåt, med undantag för vissa samarbetsprojekt med Hizbollah i södra Libanon.

Palestinska Islamiska Jihad (PIJ) är radikalare än Hamas men förefaller ha en likartad ideologi. Är av större politisk och militär betydelse på de palestinska områdena, i synnerhet i Gaza, men finns även representerade i lägren i Libanon (har annars även mer omtalad shiitisk namn som uppstod i Libanon efter den islamiska revolutionen i Iran, och diverse andra länder i Mellanöstern, bl.a. en sunnitisk variant i Egypten – förbjudna där). Finns på EU:s terrorlista. Palestinska versionen ingår i the *Islamic Movements Alliance* i Libanon. PIJ tros i realiteten inte ha förmåga att mobilisera någon större militär styrka i Libanon, men omnämns bland de grupper som bör avväpnas med hänsyn till rikets säkerhet. Underställd PIJ finns även den militanta *al-Qudsbrigaden*, men den ser hittills ut att vara en cell som i praktiken bara verkar på de palestinska områdena.

Fatah al-Intifada ("Fatah Abu Musa) är en Syrienstödd/-ledd palestinsk grupp i Syrien och Libanon som inte förefaller ha särskilt stor folklig förankring idag. Finns dock representerad i lägerkommittéerna och bedriver fortfarande viss paramilitär verksamhet/utbildning i områden på libanesiskt territorium längs den libanesisk-syriska gränsen. Omnämns bland de väpnade grupper som bör avväpnas med hänsyn till rikets säkerhet. Medicaktuella i samband med extremistgruppen Fatah al-Islams uppkomst (nedan) i och med att dess ledarskap sägs ha kopplingar bl.a. till Fatah al-Intifada.

Abu Nidal (även "Fatah Revolutionary Council") är en palestinsk terrorgrupp beskriven som den mest hårdföra av alla palestinska organisationer, uppbyggd av legoknektar/lejda mördare, mest känd för diverse spektakulära attentat, mord och kidnappningar bl.a. i Libanon under 1970- och 80-talen. Abu Nidal grundades av Sabri al-Babba (*nom de guerre* Abu Nidal) i samband med en splittring från PLO 1974. Gruppen finns på EU:s terrorlista, men Abu Nidal själv avled i Irak 2002, varefter gruppen i realiteten förefaller vara av marginell betydelse även om den också omnämns som en av de organisationer i Libanon som bör avväpnas med hänsyn till rikets säkerhet.

Popular Resistance Committees (PRC/de Folkliga motståndskommittéerna) finns såvitt känt ännu bara i teorin i Libanon. På Gazaremsan förefaller organisationen emellertid stå på tillväxt, vid sidan av ett antal andra mer eller mindre fristående miliser med relativt oklar inriktning - utöver motståndet mot Israel. PRC hade visst inflytande i medling mellan al-Fatah och Hamas i Gaza i samband med de värsta striderna där i juni 2007. Under PRC:s inflytelsesfär finns också den än mindre gruppen *Nasser Salaheddibrigaden*. Inte heller den har hittills visat sig vara aktiv i Libanon, dock delade meningar bland olika bedömare.

Fatah's Martyrs' battalion, med en Jamal Suleiman i spetsen, uppges också bedriva någon form av verksamhet i just Ein el-Hilweh (kan möjligen emellanåt blandas ihop med al-Aqsamartyrernas brigader – ideologi, mål och mening svårbedömt på befintligt material).

Klanbaserade organisationer i Gaza och på andra håll, t.ex. Army of Islam (Doghmoushklanen), som bl.a. gjort sig känd för delaktighet i kidnappningen av BBC-korrespondenten Alan Johnston i Gaza förra året, möjligen också den israeliske korpralen Gilad Schalit året innan, och sin relativa styrka och autonomi i förhållande till Hamas, ser inte ut att ha något mål eller mening i Libanon utan förefaller vara av lokal maffialiknande karaktär.

Lokala islamist- och extremistgrupper

(palestinskt och/eller libanesiskt och/eller utländskt inslag)

Fatah al-Islam var ett relativt okänt fenomen innan år 2006. Gruppen "slog igenom" i och med våren 2007 års attentat och bankrån i Tripoliområdet, norra Libanon, och påföljande lägerkrig hela sommaren mot LAF i det palestinska flyktinglägret Nahr el-Bared. Det förekommer många spekulationer och konspirationsteorier kring dess framväxt (al-Qaïdalierad sunnitisk jihadism med transnationellt mål och mening, alternativt legoknektar på någon av saudisk eller syrisk säkerhetstjänsts lönelistor?). Gruppen sägs ledas av en palestinier, ha många libanesiska medlemmar men även utgöras av aktivister från ett tiotal andra länder. Enligt LAF skall flertalet av dem som finns kvar i Libanon nu sitta bakom lås och bom. Enligt uppgifter från syrisk myndigheter har också några medlemmar arresterats i Syrien, där de är föremål för anklagelser om terrorism och enligt syrisk uppgift har kopplingar till Saudiarabien och libanesiska Future Movement/Haririfamiljen. Delar av ledarskapet är fortfarande på fri fot, bl.a. no 1, palestiniern Shaker el-Abssi och den beryktade efterträdaren, "Prince of al-Qaïda" Abdulrahman (Abed) Awad. Intensiva eftersökningar pågår. En av gruppens celler, "Jawharcellen", med bas i Nahr el-Bared och därefter Beddawi uppges nyligen i stort sett ha slagits sönder av LAF. Även ledaren för den cellen, Ghani Ali Jawhar,

är dock fortfarande på fri fot. Det ryktas att samtliga dessa för LAF högtintressanta individer åtminstone tillfälligt vistats i Ein el-Hilweh innan, om de lämnat landet.

Harakat al-Islamiyyat al- Mujahida (the Islamic Strugglers Movement) är en organisation nära lierad med Usbat al-Ansar (nedan), till antalet medlemmar begränsad, men ser ut att vara en av de politiskt mest inflytelserika islamistiska rörelserna i Ein el-Hilweh f.n. Dess ledare Imam Sheikh Jamal Khattab fungerar även som ordförande för övriga förhållandevis extremistiska islamistiska grupper i Ein el-Hilweh och har enligt uppgift därmed också möjlighet att styra inriktningen. Khattab har byggt sin maktbas utifrån al-Nourmoskén i Safsafområdet, Ein el-Hilweh, som enligt uppgift redan under 1980-talet fungerade som rekryteringsbas för motståndet mot Sovjet i Afghanistan och sedermera Tjetjenien, och från 2003 för motståndet mot USA/MNF i Irak. Så har Khattab m.fl. också kommit att förknippas med al-Qaïda. Under Khattabs ledning tenderar rörelsen dock f.n. snarare att distansera sig från transnationell jihadism och annan militant extremism i riktning mot dialog med andra lokala grupper och LAF. Med inofficiellt löfte från libanesiska myndigheter om amnesti för tidigare begångna brott är det sannolikt denna inslagna linje som gäller för större delen av rörelsen framöver.

Usbat al-Ansar (De segrandes grupp) betecknas ofta som ”salafistiska extremister”. Gruppen tros främst utgöras av palestinier men även libanesiska sunnimuslimer och möjligen ett mindre antal utlänningar, som ideologiskt i botten antas ligga nära bägge ovanstående organisationer. Många medlemmar uppges vara veteraner från ljusskygg verksamhet i Afghanistan, Irak och Tjetjenien. De kontrollerar minst ett kvarter i Ein el-Hilweh och uppskattas ha från ett par upp till trehundra militanta medlemmar som gjort sig skyldiga till en rad allvarliga terrorbrott i Libanon och utomlands, men vars viktigaste mål på senare år förefaller ha varit att skydda ledarfigurer från utlämning till libanesiska myndigheter. Usbat al-Ansar ingår numera i the *Islamic Movements Alliance* och har nyligen sagt sig villiga att lägga ner den militanta metoden till förmån för dialog och samarbete både inom lägret och över dess gränser.

Usbat al-Nour (Ljusets grupp) är en mindre utbrytar-/systerorganisation ur/till Usbat al-Ansar också med bas i Ein el-Hilweh. Den ingår enligt uppgift i the *Islamic Movements Alliance*, men förefaller vara av mindre politisk och militär betydelse.

Jund al-Sham (Damaskus soldater) tros ha uppstått kring år 2004 och formellt ha upplösts förra året. Kvarlevor, ev. utspädda med kvarlevor av Fatah al-Islam, har sin inofficiella bas i Ein el-Hilweh, där de i praktiken fortfarande ser ut att kontrollera och sprida skräck i något kvarter, som andra grupper ogärna går in i. De betecknas ofta som militanta ”salafister”, inspirerade av transnationell sunnitisk jihadism (ev. al-Qaïda), och förkastar den nya modereringen hos Usbat al-Ansar och all form av dialog med libanesiska myndigheter. Det är idag svårbedömt hur många individer det egentligen rör sig om och vilka andra nationaliteter, utöver libaneser och några palestinier, finns representerade. Den hårda kärnan tros idag egentligen bara utgöras av en handfull individer som ligger i konflikt med individer inom al-Fatah. Alla andra islamistiska och palestinska organisationer diskuterar hur att lösa problemet med Jund al-Sham för att få bukt med säkerheten i Ein el-Hilweh. Ingen vill uttryckligen slå ut dem med våld, men al-Fatah (bl.a. Linogruppen) sägs vara villiga att vara LAF behjälpliga med den saken om ingen fredlig lösning står att finna.

Jund Allah (Guds soldater) är en mindre grupp ur samma miljö men med, för oss i detta läge, tämligen okänt mål, mening och antal medlemmar.

Dhinniyehgruppen är också en grupp ur samma miljö som vi har begränsad kunskap om f.n. Uppges en tid ha kunnat sätta cirka 2-300 militanta islamister i vapen, uppges dock unisont vara av betydligt mindre betydelse idag.

Utöver dessa kan enligt uppgift också vissa andra *al-Qaïdainspirerade/-kontrollerade* transnationella jihadistiska element förekomma i Ein el-Hilweh och Beddawi. Här går dock olika bedömares åsikter isär. Bl.a. jordanska underrättelseuppgifter som florerat i libanesisk media under hösten 2008 talar för visst nytt influx från Irak och andra länder sedan en tid. Palestinska ”ambassaden”/generaldelegationen i Beirut vill inte uttala sig närmare i den frågan. Övriga konsulterade källor har varken bekräftat eller förnekat att så skulle vara fallet. LAF förefaller inte göra nämnvärd skillnad mellan dessa element och ovan nämnda Fatah al-Islam och Jund al-Sham.